

ชื่อการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ

อุตสาหกรรมการแปรรูปฝักและผลไม้มัในจังหวัด

เชียงใหม่: การวิเคราะห์เชิงภูมิศาสตร์

ผู้เขียน

นายพัฒนา ราชวงศ์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาภูมิศาสตร์

คณะกรรมการตรวจสอบการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ

อ.ดร.เสน่ห์ ญาณเสาร์

ประธานกรรมการ

ผศ.พรรณงาม ชพานนท์

กรรมการ

รศ.ดร.วันเพ็ญ สุรฤกษ์

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาอุตสาหกรรมการแปรรูปฝักและผลไม้มัในจังหวัดเชียงใหม่: การวิเคราะห์เชิงภูมิศาสตร์นี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาพัฒนาการของอุตสาหกรรม 2) วิเคราะห์ลักษณะปรากฏของอุตสาหกรรมเกี่ยวกับรูปแบบการผลิต และรูปแบบทางพื้นที่ และ 3) ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจตอบสนองต่อความเสี่ยงและความไม่แน่นอน วิธีการศึกษาใช้วิธีทางประวัติศาสตร์ และการสำรวจภาคสนาม

ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายของโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปฝักและผลไม้มันั้น มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ อุตสาหกรรมฝักและผลไม้มักระป๋องนั้น มีความผูกพันกับแหล่งผลิตวัตถุดิบทางการเกษตร และแหล่งแรงงานจากภาคการเกษตร ขณะที่อุตสาหกรรมหมักดองฝักและผลไม้มัผูกพันกับตลาดท้องถิ่นเป็นหลัก เกี่ยวกับวัตถุดิบทางการเกษตรมีวิธีการจัดสรร 4 วิธี คือ 1) การซื้อจากเกษตรกรโดยตรง 2) การซื้อผ่านพ่อค้าคนกลาง 3) การเพาะปลูกในพื้นที่ของตนเอง และ 4) การส่งเสริมการเพาะปลูกด้วยวิธีลีนเชื่อ วิธีการ 2 ประการหลังนั้นเป็นการตอบสนองความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางด้านปริมาณและคุณภาพ กระบวนการผลิตนั้นต้องพึ่งพาแรงงานชั่วคราวจากภาคการเกษตรเป็นหลัก ด้านการตลาดแบ่งได้ 2 ประเภทคือ ตลาดท้องถิ่น สำหรับนักท่องเที่ยวของอุตสาหกรรมหมักดอง และการตลาดส่งออกสำหรับอุตสาหกรรมฝักและผลไม้มักระป๋อง การเลือกที่ตั้ง โรงงานนั้นมีปัจจัยกำหนดประกอบด้วย ปัจจัยทาง

กายภาพและเศรษฐกิจ ได้แก่ แหล่งผลิตวัตถุดิบทางการเกษตร แหล่งแรงงานจากภาคการเกษตร แหล่งน้ำใช้ ราคาเช่า-ซื้อที่ดิน และปัจจัยทางการเมือง และสังคม-จิตวิทยา ได้แก่ นโยบายท้องถิ่น และปัจจัยส่วนตัวของผู้ประกอบการ

ช่วงเวลาที่อุตสาหกรรมแปรรูปฯ พัฒนาขึ้นมามากคือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) เป็นต้นมา แม้ว่าจะได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมเซรามิกส์และหัตถกรรมในครัวเรือนถือได้ว่าอุตสาหกรรมนี้ได้รับการส่งเสริมน้อยกว่า จากความเชื่อมโยงต่อการพัฒนาก้าวหน้าและย้อนกลับ จึงสมควรอย่างยิ่งที่ภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ให้การส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทนี้เพิ่มขึ้น และผลการศึกษานี้คาดว่าจะสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับลักษณะปรากฏของอุตสาหกรรมในท้องถิ่นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Fruit and Vegetable-Processing Industry
in Chiang Mai Province: A Geographic
Analysis.

Author Mr. Pathana Rachavong

M.S. (Geography) Master of Science in Geography

Examining Committee :

Lecturer Dr.Sanay Yarnasarn Chairman

Assist.Prof.Pan-ngaam Chapanond Member

Assoc.Prof.Vanpen Surarerks Member

Abstract

This particular study of "Fruit and Vegetable-Processing Industry in Chiang Mai Province" has, when geographically analyzed, three main objectives: 1) to study industrial development, 2) to analyze the existing industry concerning processing and spatial pattern, and 3) to study behavioral decision-making under risks and uncertainties. Research methods used are historical approach and field survey.

As a result, factors that have influence on plant's distribution imply significant differences; fruit and vegetable canning industry relies upon agricultural producing areas and on-farm labor while the pickle industry relies upon local market. The agricultural supplies are acquired through four aspects: 1) buying directly from the producers, 2) purchasing through middlemen, 3) producing by oneself, and 4) purchasing through contract farming basis. These last two particular aspects were put into practice in

order to eliminate risks and uncertainties concerning both qualities and quantities of raw materials. The agricultural-processing industry relies mainly upon the on-farm labor. The prospective markets of the products can be grouped in two; domestic markets supplying pickles for tourists, and overseas ones supplying canned fruits and vegetables. In order to be safe against the spatial risks, the physical and economic factors are put into consideration before the decision-making concerning the plant site is made. These factors include source of raw material, water supply, labor availability, and cost of hire-purchased land. Political and socio-psychological factors, such as local policy and entrepreneur's characteristics, are also taken into consideration because they can lead to entrepreneur's confidence gaining upon his business bright prospect.

The fruit and vegetable-processing industry has greatly been developed since the Fifth National Social and Economic Development Plan (1982 - 1986). This type of industry has been less promoted than ceramic and handicraft. When the forward and backward linkage are considered the public sector should encourage this type of industry more. It is expected that the resultant study will contribute to a better understanding of the industries in the study area and may be useful for other related studies.